
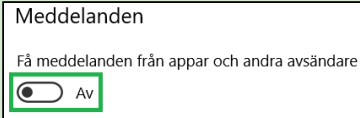

Slutavstämning Programmering 1 - Del 2

28 maj 2020

<table><tr><th>Tidpunkter</th><th>Tid för Del 1: 210 minuter</th></tr><tr><td>13:30</td><td>Starttid Del 2</td></tr><tr><td>16:45</td><td>Rekommenderad senast tid att lämna in på Classroom för att undvika teknikstrul.</td></tr><tr><td>17:00</td><td>Sluttid för första delen, inlämning Classroom.</td></tr><tr><td>17:05</td><td>Inlämning stängs. Kod som lämnas in efter denna tid accepteras ej.</td></tr></table>	Tidpunkter	Tid för Del 1: 210 minuter	13:30	Starttid Del 2	16:45	Rekommenderad senast tid att lämna in på Classroom för att undvika teknikstrul.	17:00	Sluttid för första delen, inlämning Classroom.	17:05	Inlämning stängs. Kod som lämnas in efter denna tid accepteras ej.	Praktisk information Under hela provet skall du vara ansluten till google-meet med din telefon. Telefonen ska vara uppställd bakom dig på ett sådant sätt att provvakten ser både dig och din skärm tydligt. Din dator ska vara bortkopplad från Internet och notifikationer avstängda. Är din dator ansluten med nätverkskabel räcker det inte att sätta datorn i flygplansläge, den är då fortfarande ansluten till Internet. För att stänga av notifikationer: Inställningar ⇒ System ⇒ Meddelanden och åtgärder ⇒ Hörlurar eller öronsnäckor är inte tillåtet under provet.
Tidpunkter	Tid för Del 1: 210 minuter										
13:30	Starttid Del 2										
16:45	Rekommenderad senast tid att lämna in på Classroom för att undvika teknikstrul.										
17:00	Sluttid för första delen, inlämning Classroom.										
17:05	Inlämning stängs. Kod som lämnas in efter denna tid accepteras ej.										
När du känner dig redo att lämna in Del 2, gör så här: (1) Spara alla filer.(2) Zippa mappen där alla filerna finns. Se till så att alla filer är med.(3) Döp zip-filen till: namn_efternamn_avstämning7_del2.zip(4) Sätt igång internet(5) Öppna webbläsaren, går direkt in på google classroom!(6) Skicka in zip-filen på uppgiften "Slutavstämning del 2".(7) Markera uppgiften som inlämnad ← OBS: Glöm inte detta!	Lite blandat: Längst ner i detta dokument finner du Ruby Cheat Sheet. Har du en utskriven kopia får du använda både den digitala (i detta dokumentet) och den utskrivna om du vill. På vissa uppgifter finns det "syntax-tips" för att ge tips. Har du en lösning som är lika lätt eller lättare utan att använda syntax-tipsen så är det helt okej använda din lösning. När vi skriver att du ska validera input så ska ske på samtliga ställen där det är rimligt. Du får använda dig av if-satser, undantagshantering eller en kombination av dessa. För att visa A-nivå i validering på provet som helhet behöver du vid någon uppgift visa färdighet i undantagshantering. Sista uppgiften i Del 2 är en utvärdering, som precis som vanligt bedöms.										
VIKTIGAST AV ALLT Även om du inte klarar alla delar av en uppgift finns det möjligheter att visa på alla nivåer, beroende vilka moment du klarar av. Gör så gott du kan, och tänk på att lämna in ALL KOD, även om du inte känner att den blev helt färdig. Tro på dig själv och din förmåga!											

Bedömningsmatris för avstämningen (Del 1 och Del 2 som helhet)

	C	A
Verktyg och syntax	Du hanterar med viss säkerhet programmatiska verktyg och syntax.	Du hanterar med säkerhet programmatiska verktyg och syntax.
Felsökning	Du hanterar felsökning av din kod. Till exempel genom att beskriva det i utvärderingen.	I uppgiften som handlar om felsökning visar du på strukturerad felsökning av kod.
Tydlighet och dokumentation	Du skriver tydlig och lättläst kod samt gör noggrann kommentering av din kod.	Du skriver tydlig och lättläst kod samt visar färdighet i att dokumentera kod på ett strukturerat sätt, enligt den struktur vi gått igenom i kursen.
Interaktion med användaren samt validering	Du skriver kod som med viss säkerhet är anpassad för att interagera med den avsedda användaren. Det kan till exempel handla om validering av data samt tydlig interaktion med användaren.	Du skriver kod som med säkerhet är anpassad för att interagera med den avsedda användaren. Det kan till exempel handla om validering av data samt tydlig interaktion med användaren. Du visar färdighet i undantagshantering.
Den färdiga koden	Du skriver kod som löser programmatiska problem med tillfredsställande resultat.	Du skriver kod som löser avancerade programmatiska problem med gott resultat.
Utvärdering	Du utvärderar med nyanserade omdömen hur arbetet har gått.	Du utvärderar med nyanserade omdömen hur arbetet har gått. Du ger även förslag på förbättringar.
Datavetenskapliga begrepp	I din kommunikation kring uppgiften använder du med viss säkerhet datavetenskapliga begrepp.	I din kommunikation kring uppgiften använder du med säkerhet datavetenskapliga begrepp.

5) slumpa_namn

Skriv ett program i Ruby enligt nedanstående instruktion. Skriv programmet i filen **5_slumpa_namn.rb** som finns i samma mapp som detta dokument.

Denna uppgift går ut på att skriva ett program i Ruby som slumpar namn från ett textdokumentet med namn.

Vid **uppstart** av programmet ska följande ske:

- 1) Användaren ska få instruktionen att som input ange sökvägen till en "namnlista".
- 2) Om sökvägen till namnlistan inte existerar ska ett lämpligt felmeddelande skrivas ut och användaren ska få chans att skriva in en ny sökväg. Om sökvägen existerar kan vi anta att den leder till en fil som är formaterad på samma sätt som filen **namnlista_mall.txt** (som du hittar i samma mapp som detta dokument). Denna fil är lämplig att använda när du jobbar med uppgiften.
- 3) En textfil med namnet **namn_kvar.txt** ska skapas, om den inte redan finns. Filen ska i detta läge vara tom.
- 4) **namn_kvar.txt** ska med hjälp av kod fyllas på med samma namn som finns i namnlistan som var given av användaren. Detta gäller oavsett om **namn_kvar.txt** fanns sen tidigare eller blev skapad för första gången. Observera att original-namnlistan **inte ska ändras**.
- 5) En textfil med namnet **dragna_namn.txt** ska skapas, om den inte redan finns.
Filen **dragna_namn.txt** ska vara tom, oavsett om den fanns sen tidigare eller blev skapad för första gången

Programmet ska sedan genom en input-loop låta användaren välja mellan olika alternativ. Följande val ska kunna göras:

- 1) Användaren ska kunna välja att slumpa ett namn. Då ska detta ske:
 - ✓ Ett namn slumpas från namnen i textfilen **namn_kvar.txt** (Observera att original-namnlistan ej ska ändras!)
 - ✓ Detta namn tas bort från textfilen **namn_kvar.txt**
 - ✓ Namnet läggs till i textfilen **dragna_namn.txt**
 - ✓ Information till användaren vilket namn som drogs *skrivs ut på skärmen*.
- 2) Användaren ska kunna välja att slumpa flera namn. Då ska detta ske:
 - ✓ Användaren får välja hur många namn som ska slumpas.
 - ✓ Detta antal namn slumpas från namnen i textfilen **namn_kvar.txt**
 - ✓ Dessa namn tas bort från textfilen **namn_kvar.txt**
 - ✓ Namnen läggs till i textfilen **dragna_namn.txt**
 - ✓ Information till användaren vilka namn som drogs *skrivs ut på skärmen*.
- 3) Användaren ska med lämpligt kommando kunna avsluta programmet.

I programmet ska **input från användaren valideras**. Saker som behöver kontrolleras är:

- ✓ om filsökvägen i början av programmet leder till en fil
- ✓ om användaren ger felaktiga input i inputloopen
- ✓ om användaren ber om fler namn än vad som finns kvar i listan
- ✓ om det inte finns några namn kvar (det vill säga om **namn_kvar.txt** är tom)

Denna validering kan du göra med if-satser, med undantagshantering eller med en kombination av dessa.

För att visa A-nivå vad gäller validering på detta prov behöver du visa någon sorts undantagshantering vid något tillfälle under provet.

Vad gäller hjälpfunktioner behöver du inte validera input till dessa så länge de inte tar argument från användaren (t.ex “gets”).

Tips #1: För att kontrollera om en *sträng* (i exemplet nedan **user_input**) endast innehåller siffror som tecken kan följande villkorstest användas:

```
user_input.to_i.to_s == user_input
```

Antaganden som kan göras (och som inte behöver kontrolleras/åtgärdas)

- Du kan anta att namnlistan från användaren är korrekt formaterad.
 - ✓ Du kan anta att varje namn står på en egen rad, och att det därmed är radbrytning mellan namnen.
 - ✓ Du behöver inte ta hänsyn till speciell teckenkodning för åäö (listan innehåller inga namn med åäö).
- Du kan anta att om filerna **namn_kvar.txt** och **dragna_namn.txt** existerar så är dessa ok att radera utan att skapa någon kopia av.

Tips #2: I denna uppgift är den inbyggda Ruby-funktionen `rand(0..n)` användbar. Funktionen returnerar ett slumpmässigt heltal. Se exempel:

`rand(0..n)` *Returnerar ett slumpmässigt heltal från 0 till och med n*

Exempel:

`rand(0..3)` *#=> Returnerar slumpmässigt något av 0, 1, 2 eller 3.*

Tips #3: Skriv hjälpfunktioner!

En rekommendation i denna uppgift är att använda sig av hjälpfunktioner för att dela upp uppgiften i mindre delar. Som förslag kommer här två hjälpfunktioner som kan passa för att lösa uppgiften. **Du måste inte skriva dessa hjälpfunktioner om du inte vill.** Men att skriva hjälpfunktionerna är ett bra sätt att komma igång med uppgiften. Dessutom är det ett sätt att visa på kunskap även om du inte lyckas lösa hela uppgiften. Du kan alltså lämna in endast hjälpfunktionerna om du inte kommer längre med uppgiften.

`number_of_lines(name_on_file)`

En funktion som tar en sträng som motsvarar ett filnamn som *argument*.

Funktionen *returnerar* en *integer* som motsvarar antalet rader som filen innehåller.

`random_removed_line_from_file(name_on_file)`

En funktion som tar en *sträng* som motsvarar ett filnamn som *argument*.

Funktionen tar bort en slumpad rad från filen, och *returnerar* som en *sträng* den borttagna raden.

Vad ska jag fokusera på i denna uppgift?

I denna uppgift behöver du inte göra någon dokumentation eller kommentering. Även om kommentering av koden kan vara ett tips för att göra koden tydligare för dig. Utöver det kan du visa på A-nivå vad gäller på kodning, interaktion med användaren samt validering.

Tänk på att göra det **tydligt** för användaren hur man använder programmet.

Tänk på att vid något tillfälle visa färdighet i **undantagshantering** vad gäller validering på A-nivå.

Tänk på att använda tydliga variabelnamn.

6) Utvärdering av uppgift 3 eller uppgift 5

Om du redan har skrivit en utvärdering i Del 1 som du känner dig nöjd med behöver du inte göra denna uppgift.

- I denna uppgift ska du skriva en utvärdering av antingen uppgift 3 från förra delen eller uppgift 5 från denna del.
- Du har möjlighet att visa samma nivå på utvärderingen oavsett vilken av de två uppgifterna du väljer att utvärdera.
- Skriv din utvärdering i textfilen **6_utvärdering.txt** som finns i samma mapp som detta dokument.

Förslag på hjälpfrågor vad gäller utvärderingen:

- Finns det funktionaliteter som hade kunnat utvecklas för att göra programmet ännu bättre?
(Dessa funktionaliteter kan sträcka sig utanför uppgiftens beskrivning)
- Finns det bitar av din kod som eventuellt hade varit bättre att ha i en hjälpfunktion?
- Beskriv och motivera några val du gjorde när du arbetade med uppgiften.

Utvärderingen av **koden** är något som bedöms, samt ditt användande av **datavetenskapliga begrepp** när du kommunicerar kring koden.

Här är vad som står i bedömningsmatrisen vad gäller utvärdering och datavetenskapliga begrepp:

	C	A
Utvärdering	Du utvärderar med nyanserade omdömen hur arbetet har gått.	Du utvärderar med nyanserade omdömen hur arbetet har gått. Du ger även förslag på förbättringar.
Datavetenskapliga begrepp	I din kommunikation kring uppgiften använder du med viss säkerhet datavetenskapliga begrepp.	I din kommunikation kring uppgiften använder du med säkerhet datavetenskapliga begrepp.

Programmering 1 - Ruby Cheat Sheet - Version till slutprov VT20

Köra ruby-program (i kommandotolken cmd.exe)

Ange kommandot **ruby** följt av namnet på filen som innehåller källkoden:

```
C:\>ruby my_source_code.rb
```

Navigera mellan mappar med kommandot **cd**:

```
C:\>cd MyFolder      byt mapp till MyFolder
C:\MyFolder\>cd ..   backa till föregående
```

Interactive Ruby Shell (irb)

Testa syntax och kodsnuttar med **irb**:

```
C:\>irb
irb(main):001:0>puts "Hello World!"
```

Värden, variabler och datatyper

Ett **värde** är ett stycke information (data) t ex talet 42, bokstaven K, ordet banan. En **variabel** är ett namn som symboliserar ett värde i koden.

Värden delas in i olika **datatyper** som har olika egenskaper och tillåtna operationer. Det går t ex inte (logiskt) att jämföra heltal med text på ett meningsfullt sätt.

Datatyp	Benämning	Exempel
Integer	heltal, int	843
String	sträng, text	"squiggle"
Boolean	bool	true false
Float	flyt- / decimaltal	34.8
Array	lista, fält	[4,7,1,9,12]

Input från användare

Funktionen **gets** (get string) låter användaren mata in en sträng som avslutas med enter. **chomp** tar bort radslutstecknet i slutet på strängen:

```
name = gets.chomp
```

Med **to_i** omvandlas input till ett heltalsvärde:

```
value = gets.to_i
```

Indentering (formatera källkod)

Korrekt **indentering** (indrag av kod-block med tab eller blanksteg) gör källkoden mer lättläst och enklare att felsöka. VS Code och andra kod-editorer kan göra detta automatiskt.

Tilldelning (assignment), initiering

En variabel har ingen relevans i koden förrän den tilldelats ett värde. Efter **tilldelning** symboliserar variabeln sitt tilldelade värde:

```
name = "Berit"      # tilldelning
puts name           # name innehåller "Berit"
```

Den första tilldelningen av en variabel i koden kallas **initiering**. Vid nästa tilldelning av samma variabel kommer värdet att förändras (skrivas över). **Tilldelningsoperatoren** = ska inte förväxlas med jämförelseoperatoren ==

Namngivning

Variabelnamn skall skrivas med **små bokstäver** (gemener). Inled inte med siffra. Undvik specialtecken (åäö, etc) och stora bokstäver (versaler) som ger konstant variabel. Använd **snake_case**, undvik CamelCase (konstant var). Reserverade ord som while, end, return osv kan inte användas som variabelnamn.

Tydlig namngivning innebär att variabler och funktioner ges *namn som syftar till deras innehåll eller funktion* i koden. Ex:

```
first_name = "Gunnar"      # bra namngivning
l33t_h4xx0r = "Gunnar"    # dålig
```

Kommentarer i källkod

Inleds med **#** och kan skrivas *efter en kodrad*:

```
sum = a + b      # summera talen a och b
```

Om raden *inleds med #* är hela raden kommentar:

```
# sum = a + b    (den här koden utvärderas ej)
```

Utskrift på skärmen (console output)

```
puts "Hello"      # utskrift med radbrytning
print "Hello"     # utskrift utan radbrytning
```

Funktionen **p** skriver ut på ett format som visar utskriftens datatyp (bra vid debugging!):

```
p "Hello"
```

Vid utskrift kan variabler integreras i en given sträng genom **sträng-interpolering**:

```
age = 18
puts "You are #{age} years old"
```

If-satser (if-statements)

if-satser har ett eller flera kod-block som utförs om ett **villkor** är sant. Endast ett block utförs (även om flera villkor är sanna). Ex:

if-elsif-else:	if-else:
<pre>if x < y puts x elsif x >= y puts y else puts x + y end</pre>	<pre>if x > y puts x else puts y end</pre>

Operatorer för jämförelse (comparison)

Jämförelse måste ske mellan värden av samma datatyp. En jämförelse utvärderar alltid till **true** eller **false**.

x < y	x mindre än y
x > y	x större än y
x <= y	x mindre än eller lika med y
x >= y	x större än eller lika med y
x == y	x lika med y
x != y	x inte lika med y

Aritmetiska operatorer (numeriska värden)

a + b	addition
a - b	subtraktion
a * b	multiplikation
a / b	division
a % b	modulus (rest vid heltalsdivision)
a ** b	exponent ("a upphöjt i b")

Logiska operatorer

Används mest för att *kombinera flera villkor*. Använd gärna parenteser för komplexa villkor.

&&	logiskt "och", and fungerar likadant
	logiskt "eller", or fungerar likadant
!	logiskt "inte", not fungerar likadant

Typomvandling (type conversion)

Omvandla värden till andra datatyper:

25.to_s	# to string -> "25"
"42".to_i	# to integer -> 42
"1.23".to_f	# to float -> 1.23

Iteration med while-loop

En **while-loop** består av ett **villkor** och ett kod-block som upprepas (itereras) så länge villkoret är sant. Ex:

```
i = 0      # loop-varibel initieras
while i < 5 # kod-blocket upprepas fem ggr
  puts i
  i += 1   # inkrementera loop-varibel
end
```

I en **inkrementerande loop** (exemplet ovan) är villkoret beroende av ett ökande värde. I en **dekrementerande loop** är villkoret beroende av ett minskande värde, ex:

```
i = 5      # loop-varibel initieras
while i > 0 # kod-blocket upprepas fem ggr
  puts i
  i -= 1   # dekrementera loop-varibel
end
```

Nyckelordet **break** avbryter loopen direkt. Nyckelordet **next** påbörjar nästa iteration/varv.

Indexering

Enskilda tecken eller värden som ingår i en sträng eller lista/array kallas **element**. Varje element har ett unikt **index** (numrerad position) som ger åtkomst till elementet. *Index är noll-baserat* och ökar när man går åt höger. Ex:

element (tecken):	B	e	r	t	i	l
index:	0	1	2	3	4	5

Indexerings-operatorn [] skrivs efter variabeln eller värdet som indexeras. Index anges inom klammarna som värde eller variabel. Ex:

```
name = "Bertil"
puts name[4] # "i" skrivs ut
name[0] = "b" # ersätt element -> "bertil"
```

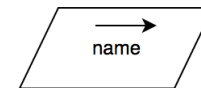
Speciella index-format:

name[-1]	# ger sista elementet -> "l"
name[-2]	# ger nästa sista osv -> "i"
name[1..3]	# intervall av element -> "ert"

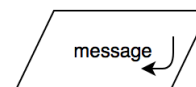
Flödesschema (flowchart)

En grafisk representation av **programflödet** med symboler för **sekvens**, **selektion** (if-sats) och **iteration** (loop). Dessutom används särskilda symboler för **input** och **output**.

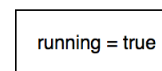
Input – en snedställd rektangel med en höger-riktad pil. Variabeln som tilldelas anges i symbolen.

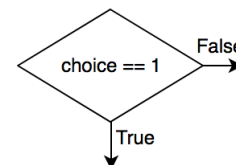
Output – en snedställd rektangel med en "retur"-pil. Variabeln eller värdet som matas ut anges i symbolen.

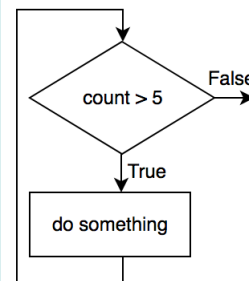
Sekvenssteg eller ovillkorligt steg – en vanlig rektangel. Operationen som utförs skrivs som kod eller pseudokod.

If-sats – en "diamant" med ett villkor i kod eller pseudokod. Symbolen har *vardera en utgång för true och false*.

Loop – en diamant med ett villkor där *flödet återvänder till villkoret* om det är sant. När villkoret inte uppfylls går flödet vidare.

Sträng-operationer (ett litet urval)

"Hello\n".chomp	# tar bort radslut -> "Hello"
"Hello".length	# ger längd -> 5
" Hello".strip	# tar bort space -> "Hello"
"one two".split	# ger lista -> ["one","two"]
"Hello".upcase	# versaler -> "HELLO"
"Hello".downcase	# gemener -> "hello"

Egendefinerade funktioner (metoder)

En funktion kapslar in ett stycke kod med en tydlig och avgränsad uppgift. Input till en funktion kallas **argument** eller **parametrar** (noll eller flera). Output kallas **returvärde**. Funktionen måste vara *definierad innan den anropas*. Variabler inom funktionen är lokala (inte tillgängliga utanför funktionskroppen).

```
def sum_equal( a, b ) # a och b är argument
  sum = a + b
  if sum % 2 == 0
    return true      # returvärde
  else
    return false     # returvärde
end                  # slut funktionskropp

sum_equal( 2, 4 )   # funktionsanrop
```

Array (lista, fält)

En lista är en **datastruktur** som innehåller **element** av en viss datatyp, t ex heltalsvärden eller strängar. Listor har *många gemensamma egenskaper med strängar*, t ex **indexering**.

```
my_list = []      # initiera tom lista
# skapa lista av strängar:
numbers = ["one","two","three"]
numbers[1]        # indexering -> "two"
```

Lägg till element i slutet av listan genom att inkrementera listans högsta giltiga index:

```
numbers[3] = "four" # lägg till fjärde element
```

För att **ta bort element** kan man skapa en ny lista och kopiera över valda element, ex:

```
new_list = numbers[0..2]
```

Några begrepp

Kontrollstruktur – if-sats eller loop

Argument – input till funktioner och program

Input-loop – styrs av användarens input

Inkrementera – öka värde (vanligtvis med ett)

Dekrementera – minska värde

Syntaxfel – uppstår när språkets regler inte följs, t ex parentesfel eller "end" som saknas.

Logiska fel – koden går att köra men ger felaktiga resultat, t ex == förväxlas med =

Algoritm – recept eller standardlösning på ett givet problem.

Interaktivt program – interagerar med användaren genom meddelanden och input.

Filsystem

Några kommandon för att arbeta med filer i Ruby.

Dir.glob() Returnerar en array med strängar motsvarande fil- och mappnamn i nuvarande directory.

Exempel på argument till Dir.glob()

```
Dir.glob("**")  
Returnerar alla sökvägar
```

```
Dir.glob("*.html")  
Returnerar alla sökvägar som slutar med .html
```

File.directory?() Tar en sträng som argument och returnerar true om strängen är sökväg till en mapp utifrån nuvarande directory, annars returneras false.

File.file?() Som ovan fast returnerar true om argumentet är sökvägen till en fil.

File.readlines() Tar en sträng som argument som motsvarar sökvägen till en fil. Returnerar en array med varje rad från filen som varsitt element.

File.open() "Öppnar" en fil för att kunna läsa, skriva eller lägga till innehåll.

Exempel på argument till File.open()

```
File.open("sökväg", "w")  
Filen öppnas för att skrivas till, resulterar i en ny fil  
File.open("sökväg", "r")  
Filen öppnas för att läsas från  
File.open("sökväg", "a")  
Filen öppnas för att skrivas till, lägger till om befintlig fil (a: append)
```

Genom att tilldela en fil till en variabel går det enkelt att stänga filen med hjälp av **.close**

Exempel:

```
min_fil = File.open("textfil.txt", "a")
```

```
    # Redigerar filen
```

```
min_fil.close
```

Undantagshantering

Lite om undantagshantering i Ruby.

begin - rescue - end

Kodblock för att fånga upp och hantera undantag

Exempel:

```
def crash(x, y)  
  begin  
    z = x / y  
    rescue ZeroDivisionError => e  
      puts "Ett fel uppstod, division med 0."  
      puts "Ange ny nämnare och tryck ENTER."  
      y = gets.chomp.to_i  
      retry  
    end  
    return z  
  end  
end
```

Kommandot **retry** kör om koden i begin-blocket.

Om man istället vill avsluta programmet då undantaget uppstår kan kommandot **exit** användas. Exempel:

```
def crash(x, y)  
  begin  
    z = x / y  
    rescue ZeroDivisionError => e  
      puts "Ett fel uppstod, division med 0."  
      puts "Programmet avslutas"  
      exit  
    end  
    return z  
  end  
end
```

Flera undantag kan fångas upp inom samma begin - rescue - end - block. Förklarande skiss:

```
begin  
  # Kod som kan få ett undantag att uppstå  
  rescue ZeroDivisionError => e  
    # Hantering av undantaget ZeroDivisionError  
  rescue Errno::ENOENT => e  
    # Hantering av undantaget Errno::ENOENT  
end
```

Tips för att analysera vilka undantag som kan uppstå i en kod är att låta koden krascha och undersöka felmedelandet som ges, där står vilket undantag som fick koden att krascha.